

22. ročník konference Provoz vodovodů a kanalizací 2024

Ivana Weinzettlová Jungová, Lukáš Novotný

Za rekordního zájmu téměř 750 účastníků hostilo českobudějovické Výstaviště 13. a 14. listopadu největší setkání v oboru vodního hospodářství, a to 22. ročník konference Provoz vodovodů a kanalizací. Akce se konala pod záštitou ministra zemědělství Marka Výborného, ministra životního prostředí Petra Hladíka, hejtmana Jihočeského kraje Martina Kuby a primátorky statutárního města České Budějovice Dagmar Škodové Parmové.

Zaplňený pavilon Z1 naslouchá přednášejícím

Hlavními tématy akce, kterou uspořádalo Sdružení oboru vodovodů a kanalizací ČR, z. s., (SOVAK ČR), byly nová legislativa, zejména směrnice o čištění městských odpadních vod (Směrnice), financování oboru, uhlíková neutralita či nové technologie v čistírenství a pro výrobu pitné vody. „Prostřednictvím zmíněné Směrnice přichází zejména do čistírenského oboru tolik zásadních a dosud neaplikovaných novinek, že si to pozornost všech vodohospodářů napříč jejich specializacemi zaslouží,“ uvedl na úvod konference Vilém Žák, ředitel a člen představenstva SOVAK ČR.

Úvodní zdravice pronesli předseda představenstva SOVAK ČR Miloslav Vostrý, náměstek českobudějovické primátorky pro oblast správy veřejných statků, vnitřních věcí, strategického plánu a rozvoje Michal Šebek, náměstek ministra zemědělství Radek Lanč, generální ředitel státního podniku Povodí Vltavy a předseda představenstva Svazu vodního hospodářství ČR, z. s., (SVH ČR), Petr Kubala, místopředseda zemědělského výboru Poslanecké sněmovny Petr Bendl. Online pozdravil účastníky David Stránský, předseda výboru Asociace pro vodu, z. s., (CzWA).

Teorie, ale i zkušenosti z praxe

Obdobný program konference zahájili Vilém Žák a Jiří Lipoold, technický ředitel společnosti ČEVAK, která byla generálním partnerem akce. Ve společném příspěvku připomněli hlavní téma vodárenství pro další desetiletí, jímž je právě Směrnice.

Obdobné příspěvky, které programový výbor vybral pro první den konference, se obšírněji věnovaly legislativnímu rámci

pro vodárenství. Zdeňka Vondráčková, Komise právní SOVAK ČR, se podrobněji zabývala novelou zákona č. 167/2023 Sb. o ochraně veřejného zdraví. Zmínila i novelu vyhlášky č. 256/2023 Sb. a č. 345/2002 Sb., kde je zásadní změnou především doba platnosti ověření vodoměrů, která se zkrátí z šesti na pět let. Novela vyhlášky č. 140/2024 upravila například skutečnost, že je-li technická infrastruktura kritickou infrastrukturou a vyhodnotí-li vlastník, že je to potřebné pro její ochranu, vedou se údaje o její poloze pouze v neveřejné části digitální technické mapy.

Stěžejní je i novela provedená zákonem č. 182/2024 Sb. – mimo jiné zavádí povinnost provádění kontinuálního monitoringu pro vybrané znečišťovatele s vybraným okruhem problematických látek. Vzniká také Registr výпустů ze zdrojů znečištění do vod povrchových. Pozornosti byla posluchačům předložena také legislativa týkající se problematiky práce či kybernetické bezpečnosti. Na závěr byly představeny návrhy tezí prováděcích předpisů k záměru zákona o odolnosti subjektů kritické infrastruktury.

Konference se věnovala i ekonomickým tématům, povaze finančních prostředků tvořících tzv. rezervu plánu financování obnovy (PFO) a způsobu jejich vypořádání, či cenovému výměru pro další regulační období. Stanislav Váňa, předseda Komise ekonomické SOVAK ČR, přispěl svými postřehy z praxe a pojmenoval problémy při stanovení nájemného v rámci cenotvorby pro vodné a stočné. Vyzval k tomu, že by bylo zapotřebí upravit pravidla cenové regulace pro kalkulační položku tak, aby automaticky umožnila tvorbu zdrojů PFO v předpokládané výši a zároveň umožnila případná časová vyrovnávání. Současně by měla pravidla cenové regulace zohledňovat novou Směrnici.

Petr Sýkora, technický ředitel společnosti Pražské vodovody a kanalizace, připomněl výpočtovou metodiku pro národní reporting uhlíkové stopy ČOV. Cíle výpočtového modulu se podařilo naplnit (více viz článek v časopise Sovak – Salová, Srb, Sýkora v č. 11/2024). Screening přinesl podněty k dalšímu zpřesnění modulu, například že v oblasti bioplynu je nutné zajistit reportování uniků bioplynu na všech ČOV s jeho výrobou alespoň odhadem, v oblasti chemikálií je potřeba dorešit využití nesíranových koagulantů. Detailní postup bude s provozovateli VaK dále konzultován a výsledky budou doplněny do konečné verze modulu.

Zajímavým doplněním byla prezentace o zkušenostech s tzv. ESG reportingem. Iva Librová z VODÁRENSKÉ AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI přispěla zajímavými praktickými radami, jak se dá ESG reporting využít při práci s lidskými zdroji. Mimo jiné lze na silných stránkách společnosti postavit náborové aktivity nebo práci s talenty. Je příležitostí nejen si nastavit efektivní personální strategie, ale i získat pracovníky, kteří odpovídají nastave-

němu mindsetu a firemní kultuře. Také ho lze využít pro vyvíjení tlaku na interní vzdělávání. Ve výzkumu společnosti Ipsos byla zjištěna následující data: 78 procent uchazečů o práci se zajímá o společenskou odpovědnost a 94 procent vysokoškoláků z generace X a Y dá při výběru zaměstnání přednost společnosti, která je společensky odpovědná.

První den zakončil přednáškou Jiří Paul na téma metodiky pro komunikaci se spotřebiteli. V projektu, který byl financován Technologickou agenturou ČR a probíhal v letech 2020–2024, se řešitelský tým složený ze zástupců Univerzity Karlovy, Státního zdravotního ústavu, CzWA a Idealabu zabýval kohoutkovou vodou. V roce 2022 se uskutečnil první reprezentativní průzkum v České republice mezi uživateli a na konferenci byly prezentovány vybrané výsledky. CzWA a SZÚ rozeslaly i dotazník provozovatelům ohledně komunikace se spotřebiteli. V závěru Jiří Paul motivoval k otevřenosti, rychlému a profesionálnímu řešení stížností a prohlubování důvěry.

Důležitou součástí prvního dne konference byl kulatý stůl s regulátory, jehož se kromě zástupců SOVAK ČR zúčastnila hned trojice členů české vlády – ministři zemědělství Marek Výborný, životního prostředí Petr Hladík a průmyslu a obchodu Lukáš Vlček (viz samostatný text na straně 12).

Vedle přednášek byl pro účastníky konference připravený doprovodný program v podobě prezentace více než šesti desítek firem působících v oboru vodního hospodářství. Součástí byl i slavnostní společenský večer, jehož součástí byl bohatý kulturní program, včetně vystoupení hudební produkce Martina Vaverky & Friends, dvanáctiletého Jaroslava Pokuty hrajícího na akordeon a taneční skupiny Rozálie za Strakonice.

Přednáškami nabitě dopoledne

Konference pokračovala druhým dnem tematickými bloky věnovanými stavu vodních útvarů, novým parametrům sledovaným v pitné vodě či energetické soběstačnosti čištění odpadních vod. Na úvod zazněla přednáška Petra Kubaly, Jiřího Paula a Martina Srba o stavu vodních útvarů. Lucie Jašíková z Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka poté hovořila na téma Metodika rizikové analýzy povodí související s místy odběru surové vody.

S výsledky šetření výskytu nových parametrů v pitné vodě u vodárenských společností posluchače seznámily Lenka Vavrušková a Radka Hušková z Komise laboratoří SOVAK ČR. Nově diskutovaným rizikovým parametrem na evropské úrovni je trifluoroctová kyselina (TFA). Poprvé byla nalezena náhodně v německých vodách v roce 2015. Zatím neexistuje v celé Evropě

Úvodní zdravici pronesl mj. předseda představenstva SOVAK ČR Miloslav Vostrý

ské unii harmonizovaná mezní hodnota pro TFA v pitné vodě. Látku nelze z vody odstranit žádným z běžně zavedených postupů úpravy pitné vody, jedinou technologií, která si s ní poradí, je reverzní osmóza. V závěru prezentace byl vysloven názor, že je nutné, aby se environmentální problém kontaminace dostal pod kontrolu.

Před přestávkou ještě promluvil o znečištění vodních zdrojů přípravky na ochranu rostlin a možnostech řešení Jiří Kožušniček ze společnosti VHS Olomouc. Posluchače uvedl do problematiky ohledně vazeb prameniště na okolí. Zmínil oblast údolní nivy Moravy, tedy Hané, která je konfrontována se zemědělskými producenty. Trend znečištění je přitom narůstající. Jiří Kožušniček konstatoval, že apely na zemědělce ohledně „zelenějšího“ přístupu k používání přípravků na ochranu rostlin (POR) nejsou vyslyšeny. Po shrnutí příčin tohoto stavu uvedl příklady potíží u dvou zdrojů podzemní vody využívaného pro Skupinový vodovod Uničov, a to Brničko II a Senice na Hané. Neexistuje přitom jednoznačné řešení neuspokojivé situace ohledně pesticidních látek v zájmovém území, jejichž koncentrace byla překročena. Jednou z možností vypořádání se s touto situací by byla výstavba úpravní vod s GAU filtry, či s nanofiltrací technologií, jedná se ale o nákladná řešení. Jako vyhovující variantou se tedy jeví předání údajů o aplikovaných látkách na ochranu rostlin za poslední tři roky s uvedením půdního bloku, na kterých byly aplikovány a v jakém množství. Následně spolupracovat se zemědělskými družstvy a hledat v seznamu POR náhrady, které problematické látky neobsahují, případně se dohodnout na snížení četnosti postřiků.

Poděkování generálnímu a hlavním partnerům konference, bez jejichž přispění by se akce nemohla uskutečnit

Tématem přednášky Tomáše Hlouška a Radky Rosenbergové byl přehled nových parametrů sledovaných v pitné vodě a možnosti jejich odstranění při úpravě vody a při čištění odpadních vod. Následovala informace o nové příležitosti pro vodárenské společnosti na trhu s elektřinou a službami od Pavla Šolce ze společnosti ČEPS.

Online z Bruselu přednesla prezentaci Gari Villa-Landa Sokolova z organizace EurEau, jejímž členem je i SOVAK ČR. Účastníky konference seznámila s energetickou soběstačností čištění odpadních vod a nastínila osvědčené postupy v EU ve světle revize Směrnice o čištění městských odpadních vod. Komunitní energetika byla tématem závěrečné přednášky Františka Strídy, předsedy Komise energetické SOVAK ČR.

Výzva odpovědným úřadům

Účastníci konference Provoz vodovodů a kanalizací přijali na závěr setkání memorandum, v němž vyzývají příslušné orgány státní správy k zahájení příprav implementace Směrnice. Ministři zemědělství Marek Výborný, životního prostředí Petr Hladík a průmyslu a obchodu Lukáš Vlček přislíbili během diskuzního stolu s regulátory, že přípravy implementace budou zhodnoceny na příštím ročníku konference v Ostravě, kde se opětovně zúčastní diskuze.

Výzvu podepsali ředitel a člen představenstva SOVAK ČR Vilém Žák, předseda představenstva SVH ČR Petr Kubala a místopředseda výboru CzWA Jiří Paul.

Text výzvy přinášíme v plném znění (viz box níže).

Druhý den odpoledne proběhly také exkurze do historické budovy českobudějovické Vodárenské věže a Čistírny odpadních vod České Budějovice, největší čistírny v Jihočeském kraji. Oba objekty má ve správě společnost ČEVAK a. s., generální partner konference.

Nejvýznamnější vodo hospodářská událost podzimu osvědčila své renomé. Umožnila setkávání zástupců top managementu, jak s významnými politickými představiteli, tak i zástupci dodavatelů výrobků a služeb. Zaznívala spokojenost s již osvědčeným formátem i vysokou úrovní akce. Příští konference Provoz vodovodů a kanalizací je plánována na 12. a 13. listopadu 2025 do Ostravy.

Ocenění čestným členstvím

Součástí prvního dne programu 22. ročníku konference Provoz vodovodů a kanalizací bylo i ocenění čestným členstvím oborového spolku SOVAK ČR. Za odbornou a přínosnou práci pro rozvoj vodárenského oboru jej od představenstva sdružení získal Petr Kubala, generální ředitel státního podniku Povodí Vltavy a dlouholetý předseda představenstva SVH.

Ocenění čestným členstvím SOVAK ČR získal Petr Kubala

Petr Kubala je absolventem Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze se zaměřením na hydrogeologii a inženýr-

Memorandum přijaté účastníky konference dne 14. 11. 2024

Účastníci konference se shodli na níže uvedeném memorandumu určeném dotčeným centrálním orgánům státní správy odpovědným za přípravu a realizaci implementace Směrnice o čištění městských odpadních vod.

Revidovaná směrnice o čištění městských odpadních vod (Směrnice) je pro české vodárenství jedinečnou příležitostí pro přípravu a realizaci zásadních a dlouho neřešených technologických i terminologických paradigmat.

Účastníci konference proto vyzývají kompetentní představitele ministerstev zemědělství a životního prostředí aby:

1. S ohledem na to, že směrnice byla definitivně schválena 5. 11. 2024, neprodleně zahájili přípravu národního implementačního plánu s cílem maximálně využít 30měsíční lhůtu pro implementaci na nastavení všech nezbytných parametrů pro úspěšnou implementaci, a to nejen legislativních, ale také technických, technologických a ekonomických;
2. Reflektovali cíle směrnice přinášející zcela nové a vodárenským oborem dosud neřešené výzvy, jako jsou zejména kvarterní stupeň čištění odpadních vod, energetická neutralita, ale také požadavky na přehodnocení stávajícího systému nakládání se srážkovými vodami vedoucí k mimořádné investiční i provozní náročnosti s dopadem na ekonomiku;

3. Nepodlehli lobbystickému tlaku farmaceutických firem omezit, nebo zcela odstranit směrnici stanovenou povinnost podílet se 80 % na úhradě investičních i provozních nákladů souvisejících se zavedením kvarterního stupně čištění městských odpadních vod;
4. Informovali vhodným a srozumitelným způsobem širokou veřejnost a dotčené subjekty, zejména municipality, o významu a dopadu směrnice ve všech environmentálních i ekonomických souvislostech;
5. Účastníci konference vítají, že ministerstvo zemědělství přizvalo k přípravě národního implementačního plánu zástupce odborné vodárenské veřejnosti sdružené v SOVAK ČR, SVH ČR a CzWA jako nositele nejmodernějších a zároveň v praxi aplikovatelných řešení, která povedou k dosažení cílů Směrnice požadovaných za ekonomicky dosažitelných podmínek.

Jménem účastníků konference v Českých Budějovicích dne 14. 11. 2024

Ing. Vilém Žák, ředitel a člen představenstva SOVAK ČR
RNDr. Petr Kubala, předseda představenstva SVH ČR
Mgr. Jiří Paul, místopředseda Výboru CzWA

skou geologii. Profesionální kariéru zahájil v roce 1987 ve Výzkumném ústavu vodohospodářském T. G. Masaryka jako odborný asistent. Řadu let zde potom působil jako výzkumný pracovník na vedoucí pozici.

Od roku 1995 pracuje ve státním podniku Povodí Vltavy. Nejprve jako specialista útvaru povrchových a podzemních vod generálního ředitelství, následně jako ředitel sekce správy povodí. Od roku 2010 je generálním ředitelem státního podniku.

Problematické využívání a ochrana povrchových a podzemních vod se v podstatě věnuje celý svůj profesní život a stále ho to baví. Jeho celoživotním mottem je „Bez vody to nepůjde“.

Z ankety mezi účastníky

Jak se zástupci vodárenských společností připravují na uplatnění Směrnice v provozu? „Na územní působnosti skupiny **Severočeská voda** máme v současné době zpracované studie pro tři největší ČOV, konkrétně ČOV Liberec, ČOV Ústí nad Labem-Neštěmice a ČOV Bystřany (Teplice), které posuzovaly dopady novely Směrnice o čištění městských odpadních vod, zejména z hlediska ekonomické náročnosti doplnění nezbytných technologií a současně prověření dopadů na územní limity pro rozšíření areálů ČOV,“ sdělili ředitel odboru správy majetku **Severočeské vodárenské společnosti Jan Zurek** a provozně-technický ředitel společnosti **Severočeské vodovody a kanalizace Marcel Gómez**.

Také ve **VODÁRENSKÉ AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI (VAS)** se připravují na dopady Směrnice. „V součinnosti s vlastníky vodárenské infrastruktury aktuálně zpracováváme studie s doporučenými opatřeními pro ČOV nad 10 000 EO, které provozujeme. Jedná se o technické návrhy řešení včetně hrubého odhadu investičních nákladů. Následně se budeme zabývat i menšími čistírnami odpadních vod,“ upřesnil **předseda představenstva VAS Jindřich Král** a **technický náměstek generálního ředitele Miroslav Svoboda**.

Chystají se i v Praze. „Momentálně připravujeme studie způsobu kvarterního čištění, probíhají testy technologií,“ uvedl **generální ředitel společnosti Pražské vodovody a kanalizace Petr Mrkos**, podle něhož se nyní snaží zatížit novou vodní linku uvedenou do provozu před čtyřmi lety tak, aby otestovali, jestli unese hlavně podmínky pro plnění dusíku.

Proces přípravy Směrnice a průběžné změny v jejích jednotlivých článcích sledovala rovněž **VODÁRNA PLZEŇ**. „V první fázi se naše společnost bude na schválenou Směrnici připravovat formou studií, které koncepčně zhodnotí nutná opatření, která by měla být na čistírnách aplikována tak, abychom jako společnost dostali požadavků, které na provozovatele Směrnice kladé,“ uvedl její **provozní ředitel Josef Máca**.

Část opatření již realizuje společnost ČEVAK. „Za nejdůležitější v této fázi považují zajištění kompetentních lidských zdrojů a osvětu ve vztahu k vlastníkům vodohospodářské infrastruktury. Některé kroky, například zajištění dostatečného prostoru pro rozšiřování velkých ČOV, je potřeba učinit co nejdříve,“ uvedl **předseda představenstva ČEVAK Martin Kalač**. Podle něj konference přispěla k pojmenování témat, jímž je třeba se intenzivně věnovat na straně zodpovědných státních institucí i na straně vlastníků a provozovatelů vodohospodářského majetku. „Shromáždili jsme mnoho otázek, hledejme na ně společně odpovědi,“ vyzval.

Význam konference v tomto ohledu vyzdvihl i **Jiří Paul, místopředseda výboru CzWA**. „Byla v podstatě vyvrcholením první části práce expertního týmu, který sestavily tři největší vodárenské asociace, tedy SOVAK ČR, CzWA a SVH ČR. Materiál, který tento tým vytvořil jako základ pro úspěšnou implementaci Směrnice, byl pozitivně přijat ministerstvem zemědělství, které zároveň potvrdilo zájem nadále s týmem spolupracovat.“ Implementace Směrnice se podle jeho slov významně projeví do cen zejména stočného. „Nemůžeme proto zahájit její plnění bez jasné legislativní podpory a metodiky. Ale naprosto zásadní bude připravit se na změnu přístupu a myšlení, které Směrnice přináší, a na tom musejí zodpovědní vlastníci a provozovatelé začít pracovat neprodleně. Nedílnou součástí procesu je připravit na to širokou veřejnost a v tom očekáváme významnou podporu ministerstva zemědělství a ministerstva životního prostředí,“ dodal Jiří Paul.

Zodpovědný přístup státu k lepší informovanosti veřejnosti o účelu směrnice, ale také o jejích důsledcích, by přivítal i **Jiří Šolc, ředitel společnosti Vodovody a kanalizace Hradec Králové**. „K plnění některých povinností, které Směrnice přináší, zahájíme přípravu v podstatě okamžitě, zásadní rozhodnutí ale přijdou až po její implementaci. Z tohoto pohledu je přístup státní správy k podmínkám implementace zásadní a ovlivní naše rozhodování.“

Firmy myslí na požadavky Směrnice již při zadávání nových projektů. Zástupci skupiny **Severočeská voda** doplnili: „Při zadávání inženýrsko-projektové činnosti u ČOV nad 10 000 EO již postupujeme v souladu s novelou Směrnice, zejména v oblasti emisních limitů na dusík a fosfor. Zabýváme se též zlepšením energetické bilance ČOV, jak optimalizací spotřeby elektrické energie, tak instalací nových zdrojů, zejména kogeneračních jednotek a fotovoltaických elektráren. Zatím ale nevíme, jak se stát postaví k povinnosti být u ČOV nad 10 000 EO energeticky neutrální, protože směrnice hovoří o povinnosti za území členského státu, každá ČOV nad 10 000 EO tedy nemusí být nutně energeticky neutrální. Ohledně odstraňování mikropolutantů musíme též počkat na implementaci do české národní legislativy a na vyhlášení citlivých území. Na možnou povinnost odstraňování mikropolutantů se nicméně připravujeme zjišťováním možných technologických řešení a ověřováním prostorových možností v rámci areálů ČOV.“

A jak to vypadá s již připravovanými (soutěženými) projekty, vyhovují novým emisním limitům? Lze zastavit jejich přípravu? Zástupci VAS nedoporučují u projektů, které jsou ve fázi vydaného stavebního povolení nebo mají vydané rozhodnutí o přidělení dotace (RoPD) zastavení přípravy nebo realizace.

A dodávají, že „u projektů, které vznikaly v průběhu roku 2023 a 2022, jsme se již snažili některé požadavky do projektů zapracovat. Úspěšnost konečného řešení se však významně odvíjí od finančních možností investora. Především se jednalo o reakci v oblasti energetické neutrality a emisních limitů.“

Zástupci Severočeské vody potvrdili, že v současnosti připravované projekty již jsou v souladu s emisními limity navrženými novelou Směrnice.

*Ing. Ivana Weinzettlová Jungová, Ing. Lukáš Novotný
SOVAK ČR*

